

Täysistunto

Torstai 8.12.2022 klo 15.59—20.08

2.4. Suullinen kysymys sähköyhtiöiden voittojen verottamisesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 207/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.13 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies, ärade talman! Minulle soitti eilen perheenisä, joka kertoi, että hänellä on kaksi vaihtoehtoa: joko hän maksaa sähkölaskunsa tai sitten hän pitää talonsa kylmänä. Kysyin, kumman hän valitsee. Hän sanoi, että hän valitsee sen, että hän pitää talonsa kylmänä, koska hän on tottunut siihen, että hän maksaa laskunsa, ja lapset pääsevät sitten kouluun lämmittelemään.

Mutta kun tänään aamulla sanoitte, ministeri Lintilä, että sähköön ei voi laittaa hintakattoa, koska silloin yhtiöt tekevät tappiota ja valtio joutuu maksamaan tämän tappion, niin miten se on mahdollista, että te sitten olette laittamassa windfall-veroa, joka verottaa näiden yhtiöiden voittoja, jos kerran yhtiöt eivät tee mitään voittoja? Ettekö te voi allokoida edes tätä yhtiöiden voittoa näihin sähkölaskuihin?

Toinen kysymys tähän loppuun vielä: Olette sanonut, että Kela-korvauksia voi hakea. Kuinka suuren osan budjetista olette allokoινut sinne Kela-korvauksiin?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.14 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilä voinee vastata puhemiehen salliman ajan puitteissa energiamarkkinana laajemmin koskeviin kysymyksiin, mutta vastuullani on valmistella veroa, joka on lisävero energiayhtiöille juuri näiden poikkeuksellisen energiakriisin aiheuttamien ylimäärien voittojen verottamiseksi.

Korostan: On oikein ja kohtuullista, että yritystoiminnasta syntyy voittoja. Se on yrittäjäriskiä perustuvaa, ja näin kuuluu olla. Mutta tämä tilanne on synnyttänyt myöskin kohutuuttomia voittoja, joita käytännössä sähkön kuluttajat laskuissaan maksavat. Tuo vero on parhaillaan lausuntokierroksella, ja tarkoitukseni on antaa tästä hallituksen esitys vielä tämän vuoden aikana. Tämäkin kasvattaa eduskunnan jo ennestään laajaa työkuormaa, mutta uskon, että suomalaiset pitävät tätä veroa oikeudenmukaisuuden näkökulmasta tärkeänä. Mittakaavaa, jolla tuolla verolla voidaan rahaa valtionkassaan kerätä — ja kyllä, sitä kautta rahoittaa näitä toimia kansalaisten ja mahdollisesti yritystenkin hyväksi — on vielä mahdotonta sanoa, se riippuu energian hinnasta, mutta se voi olla jopa miljardin suuruinen vero.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkynen.

16.15 **Jukka Mäkyinen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Mikäli hallituksen suunnitelmat toteutuvat, Suomen teillä huristellaan kohta selvästi nykyistä enemmän biopolttoaineiden voimalla. Biopolttoaineet valmistetaan sokeri- ja tärkkelyspitoisista kasveista sekä öljypitoisista kasveista ja bioraaka-aineista. Tämä vaatii aina pellonraivausta ja viljelyä. Lisäksi biopolttoaineen sekoittaminen polttoaineisiin aiheuttaa kulutuksen kasvua, koska kevyemmissä tisleissä on vähemmän tehoa. Kun jakeluvälitteet kasvavat tuotantokapasiteettia nopeammin ja raaka-ainepohja on rajallinen, joudutaan materiaalia tuomaan Suomeen muualta, mikä taas aiheuttaa päästöjä. Kysynkin ministeri Ohisalta: ovatko vihreät tehneet tarkkoja laskelmia hyödyistä ja haitoista jakeluvälitteiden kanssa, jos meidän täytyy niitä sekoittaa Euroopan unionin vaatimuksia enemmän? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Taitaa kuulua energiaministerille kuitenkin. — Ministeri Lintilä.

16.16 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä minä edelleenkin korostan sitä, että meillä kannattaa panostaa kotimaisiin polttoaineisiin. On varmaan tosi, että osa raaka-aineista tullaan tuomaan ulkoakin, mutta toisaalta meillä on kotimaista jalostustuotantoa, muun muassa Neste, joka on ihan maailman huippua. Voin sanoa sen, että kun olen kiertänyt maailmalla erilaisissa vienninedistämishankkeissa, niin kyllä Neste on Suomesta se yhtiö, joka kiinnostaa, ja nimenomaan heidän biopolttoaineosaamisensa. En kävisi nyt missään nimessä tässä tilanteessa vähättelemään tuotantoa.

Haluan vielä edustaja Harkimon kysymykseen sanoa, että puhuin siis erikseen tukku-kaupasta, erikseen vähittäiskaupasta, ja nämä ovat kaksi erillistä asiaa totaalisesti. [Jukka Mäkynen: Kiitän ministeri Ohisaloa vastauksesta!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koulumies.

16.17 **Terhi Koulumies kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä hallitus mainitsi, että te selvitätte windfall-veron. Sehän ei varsinaisesti ilmeisesti alentaisi sähkön hintaa kuluttajille. Se saattaisi jopa korottaa sitä. Se on pääosin vain uusi vero, joka sinällään verottaa energiayhtiöitä, jotka nyt tekevät aika isoja voittoja kuluttajien kustannuksella. Kysyisin: Mitä muita keinoja hallituksella on nyt alentaa energian hintaa kuluttajille, ottaen huomioon, että nämä suorat rahanjakotuet, joita olette nyt tehneet, eivät auta sellaisia suomalaisia, jotka käyvät töissä ja maksavat itse asumisensa ja energiakustannuksensa? Onko teillä jotakin ratkaisuehdotusta, millä tavalla energian hintaa voitaisiin alentaa nyt tulevana aikoina Suomessa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.18 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä meillä on ratkaisuja, vaikka myönnettävä on, että tilanne on poikkeuksellisen vaikea, ei yksin Suomessa vaan koko eurooppalaisessa energiamarkkinassa. Ja kyllä, jou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

dumme myöntämään, että kaikkia näitä poikkeuksellisen suuria laskuja ja hinnankorotuksia ei kansalaisille tai yrityksille voida hyvittää.

Hiukan epäselväksi jäi arvoisan edustajan puheenvuoron jälkeen nyt kokoomuksen linja. Oletteko te siis sitä mieltä, että tämä oikeudenmukaisuutta lisäävä ylisuurten lisävoittojen verottaminen ei olekaan hyvä asia? Tämähän on tietenkin melkoinen linjaero teidän ja maan hallituksen välillä. Tässähän ei sitä paitsi ole kysymys pysyvästä verosta vaan väliaikaisesta verosta ensi vuodelle, jolloin energiakriisi on nostamassa kohtuuttomiksi voittoja energiayhtiöille, johtuen vain ja ainoastaan tästä energiakriisistä.

Kyllä, pelkästään tämä toimi itsessään ei siis alenna yhdenkään kansalaisen tai sähkönkäyttäjän sähkölaskua, mutta tietenkin siitä saatavat voitot tulevat kipeään tarpeeseen valtionkassaan, jonne on tullut raha-aukkoja nyt näistä tuista, joita kohdistamme muun muassa tavallisille, vaikkapa työssäkäyvillekin, ihmisille juuri erityisen sähkövähennyksen kautta, joka rinnastuu kotitalousvähennykseen verotuksessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Aika. — Edustaja Tanus.

16.20 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi päätti 2000-luvun alussa panostaa voimakkaasti ydinvoimaan. Olkiluoto 3 -ydinvoimala sai rakennusluvan vuonna 2005, ja luvan mukaan sen piti aloittaa sähköntuotanto muutaman vuoden sisällä. Elämme nyt vuoden 2022 loppua, eikä laitos edelleenkään toimi. Osittain myös tästä syystä jokainen sähkönkäyttäjä Suomessa maksaa sähköstään tähtitieteellistä hintaa.

Arvoisa ministeri! Voisitteko kertoa meille suomalaisille, mikä on ydinvoimayhtiön vastuu tilanteesta? Minkälaiset viivästysmaksut ydinvoimayhtiö joutuu maksamaan, ja kuinka paljon Teollisuuden Voima maksaa tällä hetkellä korvauksia suomalaisille sähkönkäyttäjille?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lintilä.

16.21 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minua pikkasen häiritsee tässä keskustelussa se, että annetaan kuva, että tämä on ihan suomalainen ongelma. Tämä menee ihan läpi Euroopan. Itse asiassa me olemme keskihintojen alapuolella, sähkössä me olemme Euroopan halvimpia.

Olkiluoto kolmosen tilanteesta pitää tietysti muistaa, että kyseessä on yksityinen projekti, jossa ei ole tietyllä tavalla välttämättä tiedonsaantioikeuttakaan heidän sopimuksistaan. Ja itse olen kyllä keskittynyt antamaan heille työrauhan. Siellä on tällä hetkellä pumppujen siipirasongelma, jota on ratkottu — nämä murtuneet on lähetetty kolmeen eri laboratorioon, joista saadaan analyysit. Edelleen tavoitteena on, että tässä kuussa alkaa uudelleen koekäyttö, eli pystytään ajamaan täyttä 1 600:aa megaa. Eli kyllä minä luotan erittäin vahvasti siihen osaamiseen, mitä siellä on. Tämä on Suomelle äärettömän tärkeä hanke.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

16.22 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Bensiinin kuluttajahinnasta reilusti yli puolet on veroa, ja te, hallitus, haluatte kurittaa autoilijoita vielä lisää. Jo nykyisellään pelkästään auton omistamista verotetaan ajoneuvoverolla, jota kerätään vuoden jokaiselta päivältä, ja te keräätte ajoneuvoveroa vuodessa yli miljardi euroa — suurin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

piirtein saman verran kuin te lähetätte vuosittain kehitysapuna maailmalle, Kankkulan kairoon. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Samaan aikaan te viette autoilevaa kansaamme kohti aikaa, jolloin kuljettiin vielä kinttopolkuja pitkin hevoskärryillä. Teidän elokapinassanne ei ole enää tilaa yksityisautoilevalle kansalle.

Arvoisa hallitus, kansa tarvitsee kohtuuhintaista ruokaa, sähköä, liikenne- ja lämmityspolttoaineita sekä liikkumista. Muutama kuukausi sitten ministeriäitiöstä kehoitettiin menemään Kelan luukulle, jos hallituksen ilmastotoimet hintojen nousuun eivät miellyt. Kysynkin teiltä: Te olette ohjaamassa ilmastokartallanne suomalaiset nyt suoraan Kelan luukulle. Tätäkö te haluatte?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kallis energian hinta ei johdu hallituksen ilmastotoimista, eikä se johdu kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta, joka Suomella on — ja onneksi on — vaan se johtuu Venäjän aggressiivisesta hyökkäyssodasta Ukrainaan, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] se johtuu siitä, että Venäjä käyttää energiaa kiristysruuvina koko Euroopassa. Ja itse asiassa, jos me vertaamme tällä hetkellä Suomen tilannetta monien muiden Euroopan maiden tilanteisiin, meidän tilanteemme on verrattain hyvä. Tämä ei tietenkään lohduta kansalaisia, jotka joutuvat tällä hetkellä tämän sodan, niin Venäjän hyökkäyssodan kuin tämän energiasodan, vuoksi maksamaan äärettömän kalliita laskuja sähköstä, energiasta kokonaisuudessaan. Tämä heijastuu meidän yhteiskuntaan monella tavalla, mutta tämä ei kyllä johdu hallituksen ilmastopolitiikasta, jonka pitääkin olla kunnianhimoista, koska itse asiassa tämä ilmastopolitiikka, ilmastotoimet, joita me olemme tehneet, ovat aiheuttaneet myös sen, että me olemme nyt paremmassa asemassa kuin moni muu maa, joka ei näitä ilmastotoimia, uusiutuvan energian investointeja, ole ajoissa tehnyt. Mutta tämä koko tilanne on tämän sodan ja energiasodan seurausta.